

การผลิต การตลาด ลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรี

การศึกษาการผลิตการตลาด ลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรี และเพื่อศึกษาหน้าที่การตลาด สถาบันการตลาด ผลการดำเนินการตลาดลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า

เกษตรกรตัวอย่างอายุเฉลี่ย 51 ปี มีประสบการณ์ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 10 ปี มีเงินทุนไม่เพียงพอต่อการลงทุนในฤดูกาลร้อยละ 77.42 แก้ไขปัญหาโดยการกู้เพิ่มร้อยละ 97.92 ส่วนจำนวนแปลงลำไยที่ลงทุนในรอบ 1 ปี เฉลี่ย 2 แปลง มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยแปลงละ 34.42 ไร่ การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง สวนลำไยที่ผลิตตามมาตรฐานการผลิตที่ดีและเหมาะสม (GAP) และไม่เป็นแปลง GAP มีสัดส่วนใกล้เคียงกันซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรไม่เคยใช้ใบ GAP ประกอบการขายเพราะพ่อค้าไม่เคยเรียกดูร้อยละ 83.60 ลักษณะการตัดแต่งทรงพุ่มลำไยของเกษตรกรมี 3 แบบในสัดส่วนใกล้เคียงกันได้แก่ แบบทรงครึ่งวงกลม แบบทรงแบนหรือทรงฝาชีหงาย และแบบทรงเปิดกลางพุ่ม

การผลิตลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีมีต้นทุนการผลิตลำไยรวมไร่ละ 25,067.10 บาท ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 1,712.00 กิโลกรัม ต้นทุนรวมกิโลกรัมละ 14.64 บาท และมีกำไรไร่ละ 28,929.27 บาท หรือกำไรกิโลกรัมละ 16.90 บาท โดยลำไยช่วงอายุ 21-25 ปี ให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด 2,220 กิโลกรัม แต่ลำไยช่วงอายุ 11-20 ปี มีต้นทุนต่อกิโลกรัมน้อยที่สุด 13.39 บาท และมีกำไรต่อไร่มากที่สุด 38,875.38 บาท และกำไรต่อกิโลกรัมมากที่สุด 18.72 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว การดูแลรักษา และค่าวัสดุที่เป็นค่าปุ๋ย

การตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่ขายแบบทำสัญญาซื้อล่วงหน้าร้อยละ 56.22 โดยพิจารณาเรื่องราคา ประวัติ ลัง/ทีมเก็บลำไยของลัง และการเป็นขาประจำ ตามลำดับ วิธีการตลาดลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีพบว่า เกษตรกรขายผลผลิตส่วนใหญ่ให้กับพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น (ลัง) ร้อยละ 64.75 รองลงมาขายผ่านนายหน้าเพื่อเข้าสู่ล้งร้อยละ 26.96 พ่อค้ารวบรวมลำไยวิ่งร้อยละ 4.79 พ่อค้าขายส่งในจันทบุรีร้อยละ 3.45 และสุดท้ายขายให้ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปลำไยอบแห้งทั้งเปลือกและเนื้อสีทองร้อยละ 0.05 สรุปได้ว่าผลผลิตลำไยผลสดนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีเป็นลำไยผลสดทั้งข้อประมาณร้อยละ 91.64 และเป็นลำไยผลสดร่วงประมาณร้อยละ 8.36 โดยเป็นลำไยผลสดทั้งข้อที่มีคุณภาพสามารถส่งออกได้ร้อยละ 84.74 และในส่วนลำไยผลสดทั้งข้อที่ต่ำกว่าเกรดส่งออกร้อยละ 6.90 นำไปขายให้ผู้บริโภคตลาดในประเทศและผู้บริโภคตลาดชายแดนกัมพูชา สุดท้ายลำไยผลสดร่วงร้อยละ 8.36 นำไปแปรรูปโดยร้อยละ 3.75 ขายให้ผู้ประกอบการแปรรูปลำไยในเขตจังหวัดจันทบุรี และร้อยละ 4.61 ขายให้ผู้ประกอบการแปรรูปลำไยในภาคเหนือ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรนิยมขายให้พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นร้อยละ 91.71 ซึ่งถือว่าผลผลิตเกือบทั้งหมดจะอยู่กับลัง ส่วนผลการดำเนินงานของตลาดลำไยนอกฤดูของจังหวัดจันทบุรีของเส้นทางการเคลื่อนย้ายผลผลิตจากเกษตรกรผ่านนายหน้าไปสู่พ่อค้ารวบรวมและส่งออกในตลาดประเทศจีนพบว่าส่วนเหลือมทางการตลาดระหว่างพ่อค้ารวบรวมกับนายหน้าสูงสุด รองลงมาส่วนเหลือมทางการตลาดระหว่างนายหน้ากับเกษตรกร เท่ากับกิโลกรัมละ 42.72 บาท และ 0.92 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 56.82 และ 1.22 ของราคาขายปลีกที่ผู้ส่งออกได้รับจากตลาดปลายทางในประเทศจีน ตามลำดับ และเกษตรกรที่สามารถผลิตลำไยผลสดนอกฤดูเพื่อการส่งออกได้กำไรสูงสุด รองลงมากำไรของพ่อค้ารวบรวม (ลัง) และกำไรของนายหน้า กิโลกรัมละ 20.94 10.37 และ 0.88 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 27.85 13.79 และ 1.17 ของราคาขายปลีกที่ผู้ส่งออกได้รับจากตลาดปลายทางในประเทศจีน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ ด้านคุณภาพผลผลิต เกษตรกรควรได้รับการพัฒนาเทคนิคการผลิตลำไยนอกฤดูเพื่อยกระดับศักยภาพการผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการควบคุมคุณภาพผลผลิต ควรตรวจสอบการเก็บผลผลิตของแรงงานเก็บเพื่อป้องกันการรูดผลลำไยจากข้อให้เป็นผลร่วงและการเก็บผิดเบอร์แล้วทิ้งไว้ที่โคนต้น รวมทั้งควรลดการเสี่ยงภัยทางการผลิตของลำไยโดยการทำประกันภัยพืชผลจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ **ภาครัฐ** ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เกิดการเข้าถึงองค์ความรู้ แหล่งเงินทุนและการตลาด พร้อมทั้งยกระดับบทบาทกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตเป็นการรวมกลุ่มเพื่อการตลาด และต้องร่วมกับเกษตรกรบริหารจัดการแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม และลงทุนพัฒนา

ฝายกักน้ำจากน้ำตกเพื่อเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ควรศึกษาการจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจของลำไยในเขตอำเภอฮอยดาว-โป่งน้ำร้อนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน **ข้อเสนอแนะด้านการตลาด ผู้ประกอบการรับซื้อลำไย (ล้ง)** ต้องคัดเลือกทีมงานเก็บลำไยที่มีคุณภาพเป็นที่ไว้วางใจของเกษตรกรเพราะเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของล้ง และควรพิจารณาเพิ่มการทำประกันภัยผลผลิตระหว่างขนส่งจากสวนถึงล้ง รวมทั้งผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกลำไยควรทำให้ลักษณะหุ่นส่วนทางการค้ากับผู้ประกอบการจีนเพื่อลดปัญหาความเสี่ยงในกระบวนการฝากขายที่ประเทศจีน **ภาครัฐ** ควรยกร่างสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรมทั้งสองฝ่ายเพื่อลดข้อขัดแย้ง ควรพัฒนาระบบการจัดการเอกสารและระยะเวลาการตรวจสอบสินค้าส่งออกเพื่อลดจำนวนขั้นตอนการจัดการ และดำเนินการเจรจาหรือทำข้อตกลงทางภาษีกับจีนเกี่ยวกับการเรียกเก็บภาษีในแต่ละมณฑลของจีนที่เกิดความแตกต่างกันถึงแม้ปัจจุบันไม่ต้องเสียภาษีผ่านแดนตามข้อตกลงเปิดการค้าเสรีทำให้ผู้ประกอบการไทยเกิดต้นทุนการตลาดไม่แน่นอน **ตลาดซื้อขายล่วงหน้า** ควรพิจารณานำผลผลิตลำไยโดยเฉพาะลำไยอบแห้งมาทำการซื้อขายเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถเก็บรักษาได้ในระยะยาว **หน่วยงานราชการ** ในพื้นที่ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพในการเป็นแหล่งกระจายข้อมูลข่าวสารเชิงรุกทั้งการผลิตและการตลาดเพื่อให้เกษตรกรรับรู้ข่าวสารมากขึ้นควรผ่านทางสื่อบุคคลและทางข้อความสั้น (SMS)

ผู้ศึกษา : กลุ่มวิจัยและประเมินผลร่วมกับกลุ่มสารสนเทศการเกษตร

ข้อมูล /เผยแพร่โดย: สำนักเศรษฐกิจการเกษตรเขต 6 ชลบุรี

website: www2.oae.go.th/zone/zone6